

૨. ૬૪૩ ૨૪૨૭

૬૫૨૫

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

ના વર્ષ—બાર માસનો વરતારો.

રૂમાં સવાસો ટકા ફેરફાર થાશે.

ચાંદીમાં બાર ટકાનો ફેરફાર થાશે.

ગોળમાં પોણાસો ટકાનો ફેરફાર થાશે.

ઘીમાં પાંચ ટકા જેટલો ફેરફાર થાશે.

ઘઉં, ચીં, એરડી, બાજરા, સીંગદાણા, જુવારમાં ફેરફાર પંદર ટકાનો થાશે. કરીઆણું વગેરેમાં મોટો ફેરફાર થશે. આ બધે બાર માસનો વરતારો છે. પછી તો પરમાત્માના હાથમાં મેં મોલુંને મરણ કાઢના હાથમાં નથી.

સંવત ૧૯૭૩ ના વર્ષમાં શુ' શુ' બનાવો બનશે.

સંવત ૧૯૧૭ એક્ટોબરની ૧૫ મી તારીખ થી, રૂ, સૌર, કરીઆણું વગેરે તેજ થાશે કે મંદી તે હમને પુછવું થોડી મુંડીમાં જેને વેપાર કરવો હોય તે કમાવું હોય તો જે પરમાત્માનો આસરો હોય હમને પુછવા આવજો. અનાજ ઘી, ગોળ, અળસી, સરસી. સુતર, કાપડ દરેક ચીજમાં સંવત ૧૯૭૩ ના બાદરવા સુદી ૧ થી બજાર તેજ રહે પછી તો પરમાત્માના

હાથમાં. તેથી કરીને જો લાઇઓ સટો કરે તો વીચારીને કરજો અંગ ઉપર વેપાર વચલા વાંધાવાળાને કરવાનો વખત બહુ ભારે પડશે. તોંતેરના વરસમાં વેપારીઓને અથવા સટોડીયાને વેપાર કરવો તે વિચારીને ચાલવાનું છે. તેથી કરી આવતા વરસમાં અસાડ સુદી ૧ થી કોઇપણ રીતે કોઇ જાતનો સટો અથવા વેપાર કરે તો ધ્યાનમાં રાખજો. વિચારીને ચાલજો. હાલ ધડીયે આપણા હિંદુસ્તાનમાં બાર આના સટો ઉપર છે અને ચાર આના મજુરી કરીને પોતાનું પેટ ભરે છે. હાલના વખતમાં હિંદુસ્તાનમાં જેમ શ્રીમંત લોકો દરેક જાતનો સટો કરે છે તેમ મેતા મુનીમો પણ કરવા માંડ્યા છે. તેથી કરીને વેપારીઓને તથા દુકાનદારોને તથા પેઢીવાળાઓને હવે બધું ધ્યાન રાખીને ચાલવાનું છે. હાલનો જમાનો એવો આવ્યો છે, કારણ કે શ્રીમંતોને આટલું બધું ધન છતાં જીવને સજુરી મળે નહીં, તેથી કરીને દરેક વેપારીઓને તથા દરેક દુકાનદારને તથા પેઢીવાળાઓને તથા મુકાદેમોને તથા આડતીયાઓને માણસો તથા મેતા મુનીમ જો બાર મહીને ખાતાપીતા બસો રૂપિયા નહીં બચાવે તો અતે શ્રીમંતોને ભારે છે. તેથી કરીને જો વિચારીને નહીં ચાલો તો માણસો તથા મેતા મુનીમો આપણા હિંદુસ્તાનમાં સટો કરવા શીખશે. અથવા ચોરી કરવા શીખશે. અથવા જેમ રાંડવામાં ખોટ નથી તેમ દીવાળુ કાઢવામાં અથવા ચોરી કરવામાં ખોટ નથી તેથી કરીને હવે જમાનો બહુ બારીક છે માટે વીચારીને ચાલો. જો આ વરસનો અમારો વરતારો લોકોને ધ્યાનમાં ઉતરે તો ચોપડીમાં છાપેલ અમારા એડ્રેસે મલવું.

ગુજરાત વિદ્યાર્પઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કવીરાઝિત વિભાગ]

અનુક્રમાંબઃ ૬૫૪૨ નર્ગક

પુસ્તકલું નામ ૮૧૨ નાસ્ત્રનો વસ્ત્રાસો

વિભાગ ડી. ૧૧. ૧૧. ૧૧, ૧૧. ૧૧

શ્રીમંતોએ આ દુનિયાની અંદર શું ખર્ચ કામ કરવાનું છે તેની વીગત:-પોતાનું કુટુંબ અભિમાન અથવા નાત અભિમાન, સ્વદેશ અભિમાન, જાત માણસની પરીક્ષા, જીવદયા અથવા કષ્ટતરની ચણ અથવા પાંજરાપોણ. શ્રીમંતો નર અથવા નારી જેને પરમાત્માએ લક્ષ્મી આપેલી છે, અને જેને ઉપલી દયા નથી તેણે વૃથા જન્મ ગુમાવ્યો છે.

બ્રાહ્મણના હાથમાં તો ભગવાને સોનાનો વાટકો આપેલ છે પણ પુરૂષો તથા સ્ત્રીઓ આપણા હિંદુસ્તાનમાં જેનાથી હાથ લાંબો ન થઈ શકે અથવા જે ગરીબ માણસ હોય, કાંઈ કામમાં ઉત્તજન કરે અથવા જે માણસ પોતાનું કેમ પેટ ભરતો હોય તેની સ્થિતિ શ્રીમંતો જેને સુખ ને દુઃખ માથે પડ્યું હોય અને જેને હૃદયમાં બંને પરમાત્માની કૃપા હોય તેજ જાણે તેમાં ગુપ્ત રીતે કામ કરવું તેમાં કોઈ મેતા મુનીમ તથા ખાચડી છોકરા અથવા કોઈપણ વાત જાણે નહીં એવી રીતે ધરમ અથવા સ્વદેશ અભિમાન રાખશો તોજ સુખી થાશો.

પ્રભુનું ધ્યાન ધરવા વિશે.

મંગળ સસક. (રાગ સમયાનુસાર.)

અજન્મા અજરામર કેરૂં, પ્રીત થકી તો ધ્યાન ધરૂં;
 ગૌરી શંભુ નામ લઇને, કારજ સધળા હૂં આદરૂં. ૧
 ઇષ્ટ મારો સાચો શંકર, નિશ્ચિન તે મનથી ઉચરૂં,
 સાકાર સ્વરૂપને અંતરઆણી, પ્રીત થકી હૂં સ્તૂતિ કરૂં. ૨
 ગૌરી સંગે રાખી અંગે, મસ્તક ગંગે ભસ્મ ધરા,
 તાલ અંગે વાઘ મૃદંગે, ચંદ્ર લલાટે... કષ્ટ હરા. ૩
 પરશુધર પન્નગધર હરહર, ડમરૂ શૃંગી નાદ કરા,
 રૂંઢમાળ ધર, સર્પહાર ધર, સિંહખાલધર, વિષધરા. ૪
 શ્મશાને આસન શુભ સ્થાપ્યું, જંગલ મંગલ દુશ્સા સદા,
 માયા મોચન, છો ત્રિલોચન, ગુણ તમારા ન ભૂલું કદા. ૫
 સગુણ સેવા ભાવે કરાવો, નિર્ગુણ નિરંજન નામ રેણાં,
 પામર પ્રાણી જૂલે તેમાં, ગુણ તમારા ન જાય કલાં. ૬
 પ્રીત ધરી આ અર્જ કરી છે, ચિત્ત ધરીને મેહેર કરો,
 લક્ષ્મણિ આ કૌતક કેરી, સત્વર આવી સહાય કરો. ૭

ઝાહરા.

નનૂમી ખરો એક છે તે ખુદા
 રજકનો બખશનાર છે જે ખુદા
 સખખ તું જવાદે હવે એ જિકર
 પડી છે મને પેટ કેરી ફિકર”

હસનને સુણી ફાતમાંએ ઠણુંઃ
 “ ધણું આપણે દુઃખ જગમાં રાણું
 સુખી કોઈ દહાડે થશું કે નહીં
 મને પૂછવાને ગમે છે અહીં
 હસન જન, જો હોય જરની ફિકર
 અદા તે કરશ ગાંઠથી હું મગર
 મને, પૂછવાની ખસમ દે રજા
 નહીં તક ખિજમાં મળે એ મળ
 જરા હું પુછું તેહને એહવું
 નસિય ઝાહરાનું હશે ફેહવું
 જરા તો ખબર કાંઈ મુજને પડે
 ગ્રહો કોઈ યુરા અગરએ નડે
 નજૂમી બધું જો નહીં જાણશે
 ખરી રાહ પરખી જરા તાણશે ”

(છપય.)

ધિરજ રાખવા વિશે.

“ કોઈ દિન અમૃત અહાર, કોઈ દિન લૂખી ભાણ,
 કોઈ દિન પડવું પાય, કોઈ દિન અડવા વાણ;
 કોઈ દિન સુંદર સેજ, કોઈ દિન બુપર પડવું,
 કોઈ દિન વિવાહ હોય, કોઈ દિન દુઃખથી રડવું;
 કોઈ દિન રણવું રીઝથી, કોઈ દિન ખોવા દામને,
 શામળ હિમ્મત નવ હારિયે, સંભારી શ્રીરામને,

કદિ ચડવા સુખપાલ, કદિ શિર ભાર ઉચકિયે,
 કદિ ભોજન બહુ ભાત, કદિ અન્નવિના અટકિયે,
 કદિ પંચ પોશાક, કદિ કૌપીનભર જઇયે,
 કદિ સેવક નિજ સાથ, કદિ કિંકર પણ થઇયે,
 કદિ આપ સદાવ્રત આપિયે, કદિ આપણુ કર જોડિયે,
 શામળ કહે સમરી રામને, છતાં હિમ્મત નવ છોડિયે.

પૈસાની મહત્તા વિશે.

પૈસે બિન આપ કહે, પુત હય કપુત મેરો,
 પૈસે બિન ભાઇ કહે, મેરો દુઃખદાયી હયે;
 પૈસે બિન ઘરકી સ્ત્રી, કરે નહીં સુખસેં ખાત,
 પૈસે બિન સાસુ કહે, નકટો જમાઇ હય;
 પૈસે બિન કાકો કહે, કાહેકો ભતિજો મેરો,
 પૈસે બિન સખી કહે, કાહેકી સગાઇ હય;
 કહે મલુખદાસ, પૈસા રખ તેરી પાસ,
 પૈસે બિન નર તેરી, કાહેકી બડાઇ હય.

દ્વેષ ન કરવા વિશે.

અકારણુ દ્વેષ કરે, ઇર્ષ્યામેં અંગ જળે,
 રંગ દેખી રીઝે નહીં, દષ્ટિ દોષ ખડો હયે;
 આપકો ન સરે કાળ, પરકો કરે અકાળ,
 લોકનકી છોડી લાજ, અસ્ત્યામેં અડયો હયે;

મન બાની કાયા કર, ઔરનકુ સતાવે શર,
કામ કોધ હો હજુર, બિાધને કયું ધડયો હય;
કહત હય કવિગંગ, શાહન કે શાહ શર,
દુનિયામેં દુઃખ એક, દુરિજન કો બડો હય.

મુરખને શખામણુ આપવાથી કાજ સરે નહિ તેકા વીશે.

ખરકો તુરગ ન નીપજે, સાજે અતિસેં સાજ;
પુવડ હોય ન પાંધમની, કગવા બને ન બાજ;
કગવા બને ન બાજ, કાચ કંચન નહીં હોવે;
મર્કટ ગલમેં હાર, જાય જંગલમેં સોવે;
કથે સુકવિયા કાન, સ્વભાવ ન પલટે નરકો;
સા અતિસેં સાજ, તુરગ ના નિપજે ખરકો.

દુઃખમાં ધીરજ રાખવા વીશે.

દમયંતી સીતા સતી, દ્રૌપદી ભયે દુઃખપાત્ર;
તિનકે દુઃખકો તોલ કર, તવ દુઃખ હય કુન માત્ર. ॥ ૧ ॥
સુની દુઃખી જનકી કથા, આપ બિપત્તિ બિચારી;
દુઃખકે છોંસ ગુજરિયે, ધીરજ ભરમેં ધારિ. ॥ ૨ ॥
સુખ પીછે દુઃખ આત હય, દુઃખ પીછે સુખ આત,
આવત જાવત અનુક્રમહિ, જ્યાં જગમે દિન રાત. ॥ ૩ ॥
જખલોં બિપરિત દેવ હે, તખલોં ધીરજ ધાર;
ઘે હે અનુકુળ દેવ તખ, પૈ હો સુખ અપાર. ॥ ૪ ॥
મનકો દુઃખ મનમેં રખો, ન કરો બદન બિલાપ
દુર્જન હરખે દેખિ કે, સ્વજન ધરે સંતાપ. ॥ ૫ ॥

કળીયુગનો દેખાવ.

રાજનકી રીત ગઈ, પંચકી પ્રતીત ગઈ,
અબતો અનીત સોં, અનીત હોંન લગી હય;
પુણ્ય ગયો પૂરવ, પ્રતીતિ ગઈ પચ્છમકો.
દયા ગઈ દખનકો, ધર્મોત્તર (કા) ધાયો હય;
શરમ ગઈ સરિતા, ભરમ ગયો હય ભાગ,
આયો ઔર બૈઠો, કાહુ વિરલો ઠરાયો હય.

સત્તાનો દુરોપયોગ કરવા વીશે.

કોટવાલ બનકે બેઠાયા, સદ્ર હો દુકરર,
ફાંસી કે કરે, હળરો ઔર કાંપે ચોર થરવર,
આયા ફળગા મિરગા શસદમ છડી ઉઠે,
કુટવાલી ઔર સદારત, સખ હો ગઈ હવા નર;
દોદિનકા ખોપ, ઔખનરા ઔર દર હવાતો ફિર કયા.

કલિકાલનો મહિમા.

થોડો જોધ અપરાધ, મંદિરિયાને મારે;
બલવંતોનો બાધ, કરી શકે નહીં ક્યારે;
વરનાવે નહીં ધર્મ, રૈયત જનનો રીતે;
પોતે પણ સત્કર્મ, કરે નહીં કો દી પ્રીતે;
ઉત્તમ જનને આંચ, વિષયો નિત્ય દમતા;
વર્ષ ચાર કે પાંચ, એટલામાં આયમતા;

